

**JUNIOR ACHIEVEMENT – YOUNG ENTERPRISE LATVIJA
PIEDĀVĀJUMS IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒM
2012./2013.M.G.**

<p>UZŅĒMĒJDARBĪBA</p>	<p>Pamatprogramma un mācību metode SKOLĒNU MĀCĪBU UZŅĒMUMI (SMU) (4.-12.klašu skolēniem)</p> <p>Īstenojamais laiks: (visa mācību gada laikā)</p>	<p>Par programmu: Skolēnu mācību uzņēmums (SMU) ir skolēnu veidots un vadīts mācību uzņēmums, kas mācību nolūkos darbojas reālā vidē. Skolēnu mācību uzņēmumiem nav juridiska statusa - tos Latvijā pārstāv tikai Junior Achievement – Young Enterprise Latvija (JA-YE Latvija), kura ir Junior Achievement Worldwide Skolēnu mācību uzņēmumu licences īpašniece. SMU konsultē un atbalsta SMU konsultanti. Skolēni veido komandu, ģenerē radošas un inovatīvas idejas, sadala atbildības un pienākumus, veido biznesa plānu, veic finanšu aprēķinus, mācās pieņemt stratēģiskus lēmumus, plāno ražošanas un pārdošanas procesus, veido reklāmas materiālus, mācās prezentēt un pārdot savu produktu JA-YE Latvija un skolu organizētos gadatirgos/izstādēs visā Latvijā, mācās izvērtēt uzņēmuma darbību, sagatavojot likvidācijas dokumentus.</p> <p>Mērķis ir jaunas uzņēmēju paaudzes veidošana, mācību procesā sasaistot teorētiskās zināšanas ar praksi.</p> <p>Izglītojoši pasākumi un iespējas skolēniem un skolotājiem/konsultantiem: 10 semināri visos Latvijas reģionos par radošu ideju ģenerēšanu, biznesa plāna veidošanu (<i>septembris, oktobris</i>); 10 reģionāla mēroga gadatirgi un izstādes visos Latvijas reģionos (<i>novembris, decembris; februāris; marts</i>); Valsts mēroga gadatirgus (<i>decembris</i>), Valsts mēroga konkurss-fināls (skolēniem iespēja iegūt budžeta vietas augstskolās) (<i>aprīlis</i>); Starptautiskais SMU festivāls Latvijā (<i>aprīlis</i>) un Eiropas SMU gadatirgus (<i>marts</i>), Eiropas SMU fināls (<i>jūlijs/augusts</i>), kā arī citi Starptautiski SMU gadatirgi un konferences skolēniem. SMU programmas ievaros skolēniem ir iespēja apgūt biznesa vadības sistēmas „HansaWorld Enterprise”, kā arī iegūt sertifikātu, kas apliecinās dalībnieka zināšanas un praktisko pieredzi darbā ar uzņēmuma vadības programmatūru HansaWorld Enterprise. Šāda sertifikāta iegūšana skolēnam, kas vēlas saistīt savu nākamo karjeru ar biznesa pārvaldību vai finanšu vadību, ir būtisks pieredzes apliecinājums. Tas skolēnam palīdzēs veidot mērķtiecīgu CV, vieglāk iegūt prakses vietu un konkurēt darba tirgū.</p> <p>Iespējas skolai: sadarbības partneri citās ES valstīs dažādu projektu ietvaros.</p> <p>Mācību materiāli: rokasgrāmata par Skolēnu mācību uzņēmumu veidošanu (vidusskolai un pamatskolai), Skolēnu mācību uzņēmumu veidošana 7.- 9. klasei – darba burtnīca, Skolēnu mācību uzņēmumu veidošana 4.- 6. klasei – darba burtnīca, skolotāja metodiskie materiāli Skolēnu mācību uzņēmumu veidošanā, video no semināriem*.</p> <p>Visa mācību gada garumā skolēniem un skolotājiem/konsultantiem ir iespēja saņemt praktisku, uzņēmēju konsultācijas klātienē – semināros, kā arī konsultācijas pie Swedbank speciālistiem.</p> <p>Attīstīta uzņēmējspējas/kompetences - cilvēka personisko dotību un īpašību kopumu, kas nodrošina sekmīgu uzņēmējdarbību. Ietver: jaunrades un jauninājumu ieviešanas spējas, kontaktēšanās, organizatora un projektu vadīšanas spējas, spēju riskēt, uzņēmīgumu, lai savas idejas īstenotu darbībā. Attīsta un pilnveido - uzņēmējdarbības uzsākšanas un īstenošanas prasmi, komunikācijas prasmi, finanšu plānošanas prasmi, laika plānošanas prasmi u.c.</p>
	<p>BIZNESĀ PLĀNU KONKURSS (9.-12. klašu skolēniem)</p> <p>Īstenojamais laiks: (oktobris, 2012 – maijs, 2013)</p>	<p>Par konkursu: skolēni veido biznesa plānu un prezentē savas biznesa idejas Latvijas uzņēmējiem un finanšu iestāžu pārstāvjiem – žūrijas komisijai.</p> <p>Mērķis ir veicināt skolēnus radīt inovatīvas biznesa idejas un izpētīt to ilgtspējīgumu, izvērtēt idejas realizēšanas iespējas.</p> <p>Izglītojoši pasākumi un iespējas skolēniem un skolotājiem/konsultantiem: semināri (par investīciju piesaisti, inovācijām, biznesa idejas prezentēšanu investoriem); Valsts mēroga konkursa fināls (prezentācija žūrijas komisijai, atbalvojumi – t.s. budžeta vietas Latvijas augstskolās).</p> <p>Mācību materiāli un interaktīvie mācību līdzekļi: rokasgrāmata par biznesa plānu veidošanu*.</p> <p>Attīstītās prasmes/kompetences: uzņēmējspēju kompetence - uzņēmējdarbības plānošana, stratēģiskā domāšana, finanšu plānošana u.c.</p>

	<p>TIEŠSAISTES BIZNESA SIMULĀCIJAS SPĒLE TITAN (9. - 12.klašu skolēniem)</p> <p>Īstenojamais laiks: (Oktobris, 2012 – maijs, 2013)</p>	<p>Par spēli: spēle TITAN ir jauniešu komandas tiešsaistē izspēlēta biznesa vadīšanas simulācija, attīstot uzņēmējdarbības vadīšanas iemaņas. Vairāku spēles kārtu laikā skolēnu komandas tiešsaistē ierobežotā laika posmā pieņem lēmumus par sava produkta cenu un piedāvājumu, mārketinga, kapitāla, izpētes un attīstības ieguldījumiem, kas nestu vislielāko ieguvumu.</p> <p>Mērķis: sekmēt skolēnu izpratni par uzņēmējdarbības organizācijas un finansēšanas pamatprincipiem, saistot teorētiskās zināšanas ar praksi.</p> <p>Izglītojoši pasākumi un iespējas skolēniem un skolotājiem/konsultantiem: seminārs par biznesa vadību, stratēģisko domāšanu, lēmumu pieņemšanu un spēles praktiskā apmācība; dalība Valsts un starptautiska mēroga sacensībās.</p> <p>Attīstītās prasmes/kompetences: informācijas analīze, kritiskā domāšana, lēmumu pieņemšana, matemātiskās iemaņas, plānošana, grupu darbs, risks un rentabilitāte.</p>
RADOŠUMS	<p>MANA VĀRDNĪCIŅA (1.-4.klašu skolēniem)</p> <p>Īstenojamais laiks: (novembris, 2012 - marts, 2013)</p>	<p>Par konkursu: Sākumskolas skolēni veido vārdnīcu ar saviem skaidrojumiem dažādiem ekonomiskajiem terminiem un jēdzieniem.</p> <p>Mērķis: rosināt sākumskolas skolēnu ieinteresētību un izpratni ekonomikas pamatjautājumos, izprotot terminu un jēdzienu nozīmi.</p> <p>Pasākumi skolēniem un skolotājiem/konsultantiem: valsts mēroga finālisti piedalās apbalvošanas ceremonijā Jauno Uzņēmēju dienu 2013 ietvaros.</p> <p>Attīstīta jaunas prasmes/kompetences, piemēram, kopīgu darbu, vadību, noformēšanu, ka viņi mācās uzņemties atbildību, izziņas prasmes, kas mudina pārbaudīt teorijas un definīcijas, izpētīt to pielietojumu dzīvē. Tas ir ideāls sagatavošanās posms darba dzīvei!</p>
	<p>BIZNESA PASAKU KONKURSS (4.-9. klašu skolēniem)</p> <p>Īstenojamais laiks: (novembris, 2012 - aprīlis, 2013)</p>	<p>Par konkursu: Pamatskolas skolēni raksta biznesa pasakas ar laimīgām beigām.</p> <p>Mērķis: rosināt skolēnu apzināties sevi kā nākošo uzņēmēju, apgūt ekonomiskās likumsakarības, lai spētu darboties dažādās ikdienas dzīves situācijās, attīstīt pilsoniskās aktivitātes prasmes.</p> <p>Pasākumi skolēniem un skolotājiem/konsultantiem: valsts mēroga finālisti piedalās apbalvošanas ceremonijā Jauno Uzņēmēju dienu 2013 ietvaros.</p> <p>Attīstītās prasmes/kompetences: jaunrade, kontaktēšanās, komunikācijas, prezentācijas prasmes, uzņēmīgumu.</p>
	<p>RADOŠO REKLĀMU KONKURSS „CITA HOLIVUDA” (1.-12.klašu skolēniem)</p> <p>Īstenojamais laiks: (novembris, 2012 - aprīlis, 2013)</p>	<p>Par konkursu: Sākumskolas skolēni veido zīmējumus par sociāli aktuālām tēmām, piemēram, „Iestādi savu koku” vai „Veselīgs dzīvesveids”, tādējādi mācoties būt sociāli atbildīgiem un videi draudzīgiem; pamatskolas un vidusskolas skolēni veido reklāmu Latvijas Valsts mežu kampaņai, kā arī reklāmu savam vai citam Skolēnu mācību uzņēmumam vai reālam uzņēmumam Latvijā.</p> <p>Mērķis: veicināt skolēnu radošo izpausmi un darbību, iepazīstoties ar reklāmas pasauli un veidojot pašiem savas reklāmas. Piedalīšanās radošo ideju un reklāmas projektā skolēnam ir lieliska iespēja iejusties reklāmas speciālista lomā, pārbaudīt savas spējas reklāmas veidošanā, attīstīt veidojot reklāmas kampaņas, mārketinga pasākumus.</p> <p>Izglītojoši pasākumi un iespējas skolēniem un skolotājiem/konsultantiem: semināri par mārketingu, reklāmas kampaņu organizēšanu, darbu izstāde un apbalvošana Jauno Uzņēmēju dienas 2013 ietvaros.</p> <p>Attīstītās prasmes/kompetences: praktiskas iemaņas reklāmas veidošanā, prasme izteikt idejas, pārliecība, radošums, darbs komandā.</p>

<p>KARJERA</p>	<p>ĒNU DIENA (1.-12.klašu skolēniem)</p> <p>Īstenojamais laiks: (februāris, 2013)</p>	<p>Par akciju: Ēnu diena ir visā pasaulē populārs skolēnu profesionālās orientācijas pasākums. Ēnu dienas laikā skolēniem iespēja apmeklēt kādu noteiktu darba vietu un vērot praktiski uzņēmēja/profesionāla darbu, izzinot nozares īpatnības. Skolēni, izmantojot www.enudiena.lv, piesakās JA-YE Latvija piedāvātām vakancēm, vairāk, kā 500 Latvijas organizācijās, uzņēmumos. Vidusskolēniem no JAL dalībiskolām iespēja piedalīties Starptautiskajā Ēnu dienā, ēnojot Eiroparlamenta deputātus.</p> <p>Mērķis: veicināt skolēnos radošo potenciālu un uzņēmējspējas jau no pirmajiem skolas gadiem.</p> <p>Attīstītās prasmes/kompetences: prezentācijas un sevis pierādīšanas prasmes, spēja sadarboties, nebaidīšanās kļūdīties, sevis pārbaudīšana, argumentēta kritizēšana, lēmumu pieņemšana, problēmu risināšana, prioritāšu noteikšana, karjeras iespēju apjaušana, nākotnes plānošana.</p>
	<p>KONKURSS „GADA LABĀKAIS SKOLĒNS UN SKOLOTĀJS EKONOMIKĀ 2012”</p> <p>(10.-12.klašu skolēniem, visu priekšmetu skolotājiem)</p> <p>Īstenojamais laiks: (Jūnijs, 2013)</p>	<p>Par konkursu: skolai ir iespēja izvirzīt konkursam savu skolēnu un skolotāju, partnerorganizāciju (pašvaldības, reģionālos uzņēmumus, uzņēmējus u.c.), kas atbalsta praktisko izglītības programmu ieviešanu Jūsu skolā, šādām nominācijām: Gada skolēns ekonomikā, Gada skolotājs ekonomikā. Gada krustvecāks, Gada pašvaldība. Pieteikumus izvērtē Junior Achievement – Young Enterprise Latvija izveidota žūrijas komisijas. 5 Gada labākie skolotāji un skolēni, kā arī pārējie nominanti tiek godināti īpašā apbalvošanas ceremonijā un saņem tādus apbalvojumus kā goda rakstus un Izglītības un Zinātnes ministrijas, ceļojumus, grāmatas un citas vērtīgas partneru balvas.</p> <p>Mērķis: veicināt sabiedrības ieinteresētību par jauniešu un skolotāju uzņēmību darboties ekonomikas un uzņēmējdarbības jomās, kā arī sekmēt skolā iegūto un doto zināšanu izmantošanu dzīvē.</p>
	<p>SKOLOTĀJU TĀLĀKIZGLĪTĪBAS KURSI</p> <p>(Visu priekšmetu skolotājiem)</p> <p>Īstenojamais laiks: visa mācību gada garumā; 3 moduļi 36h (4-6 dienas)</p>	<p>Par kursiem: skolotāji piedalās JA-YE Latvija organizētos A-līmeņa pedagogu tālākizglītībasursos, kuros, gan iegūstot teorētisku informāciju, gan darbojoties praktiski, attīsta un papildina savas metodiskās iemaņas darbā ar skolēniem. Programmu iesakām apgūt visu mācību priekšmetu pasniedzējusvisās izglītības pakāpēs – tā sagatavos pedagogus motivēt izglītojamos uzsākt savu uzņēmējdarbību dažādās tautsaimniecības nozarēs.</p> <p>Pedagogiem ir iespēja radoši darboties JAL Ekonomikas skolotāju klubā – iegūt eksperta vai metodiķa kvalifikāciju, satīties ar citiem pedagogiem Latvijā un ārvalstīs, pilnveidojot savas iemaņas un prasmes uzņēmējdarbības spēju kompetencēs. Pedagogi būs ziņošanā skolā vidē jauniešu konsultēšanā uzsākt uzņēmējdarbību.</p> <p>Mērķis: skolotāju ekonomisko un uzņēmējdarbības zināšanu un prasmju papildināšana, izmantojot Skolēnu mācību uzņēmumus kā mācību metodi.</p> <p>1.programma: „Skolēnu mācību uzņēmumu (SMU) mācību metodes integrēšana dažādos mācību priekšmetos – uzņēmējspēju kompetenču attīstīšana un pilnveidošana,” (IZM lēmums Nr. 253 no 12.07.2012) - paredzēts vispārīzglītojošo un profesionālo skolu skolotājiem. SMU mācību metode ietver projektu metodes pamatelementus, sevišķi akcentējot apgūt ģenerēt inovatīvas idejas, izveidot biznesa plānu, iespēju pārzināt uzņēmuma dibināšanas, darbības un likvidācijas prasmes, attīstot un pilnveidojot pedagogos uzņēmējdarbības kompetences.</p> <p>2.programma: „Skolēnu mācību uzņēmumu mentori - SMU vadības, jauno un esošo skolotāju atbalsta un pedagoģijas inovāciju ieviešanas jomās.” Jauna programma mentoru sagatavošanai izglītības iestādēs ar specializāciju – SMU mentors.</p>

<p>IZGLĪTOJOSI SEMINĀRI (skolēniem un skolotājiem Rīgā un reģionos)</p> <p>Īstenojamais laiks: (septembris, oktobris, 2012)</p>	<p>Par semināriem: visa mācību gada garumā skolēniem un skolotājiem tiek organizēti izglītojoši semināri: septembris, oktobris – ievadsemināri par SMU veidošanu, radošu domāšanu, biznesa plāna rakstīšanu reģionos un Rīgā; novembris – mārketinga Skolēnu mācību uzņēmumā, biznesa vadības sistēmas HansaWorld Enterprise lietošana – seminārs un praktiskā apmācība, biznesa simulācijas spēles TITAN praktiskā apmācība; aprīlis – seminārs un praktiskā apmācība biznesa plānu konkursa fināla dalībniekiem par investīciju piesaisti un uzņēmējdarbības uzsākšanu.</p> <p>Mērķis: sekmēt inovatīvas uzņēmējdarbības attīstību Latvijā, kam piemīt izaugsmes potenciāls. Informēt, izglīt, iedvesmot dalībai praktiskās JA-YE Latvija mācību programmās.</p>
<p>STARPTAUTISKIE PROJEKTI (pieredzes apmaiņas pasākumi, konferences, nometnes, darba grupas, starptautiskie konkursi)</p> <p>Īstenojamais laiks: (visa mācību gada garumā)</p>	<p>Mērķis: popularizēt Eiropas valstu, tajā skaitā Latvijas Skolēnu mācību uzņēmumu (SMU) apmācību programmu, jauniešu radošās un inovatīvās idejas.</p> <p>Pasākumi: inovācijas nometnes; Enterprise Without borders – skolotāju apmācības/pieredzes apmaiņa praktisko mācību metožu īstenošanā; Skolēnu uzņēmējdarbības apmācības nometne; Starptautiskā SMU izstādes/gadatirgi; Starptautiskās JA-YE Latvija Absolventu kluba biedru apmācības biznesa izglītības jomā; Eiropas SMU fināls.</p>
<p>PROGRAMMA „SOCIĀLĀS ZINĪBAS” (1. – 9. klasei)</p>	<p>Par programmu: JA-YE Latvija piedāvā programmas un darba burtnīcas Sociālo zinību apguvei no 1. līdz 9. klasei. Katra darba burtnīca paredzēta 35 mācību stundām un ietver sevī standartā norādītās obligāti apgūstamās tēmas. Programmu un mācību materiālus iesakām izmantot vispārīgizglītojošajām izglītības iestādēm no 1. – 9. klašu audzēkņiem.</p> <p>Mācību materiāli: „Es pats”, darba burtnīca 1. klasei; „Es un mana ģimene”, darba burtnīca 2. klasei; „Es sabiedrībā”, darba burtnīca 3. klasei; „Es pilsētā”, darba burtnīca 4. klasei; „Es un mūsu novadi”, darba burtnīca 5. klasei; „Es un Latvija”, darba burtnīca 6. klasei; „Es un pasaule”, darba burtnīca 7. klasei; „Ievads Ekonomikā” 8. – 9. klasei.</p>

Papildus dalības iespējas:

- **JA-YE Latvija Ekonomikas Skolotāju klubs** – pulcē 160 skolotājus no visas Latvijas. Skolotāju Klubs ir izveidots ilgstošai darbībai, ar nolūku veicināt ekonomisko domu un ilgtermiņa tautsaimniecības attīstību Latvijā. Skolotāju Klubs sekmēs jauniešu izpratni par uzņēmējspēju nozīmi, sabiedrisko norišu jautājumiem, rosinās jauniešus savu darbību veltīt šo jautājumu popularizēšanai tuvākajā apkārtnē, veidos jauniešus par sabiedriski darbīgiem savas tautas, valsts un sabiedrības locekļiem.
- **JA-YE Latvijas Brīvprātīgo klubs** – sniedz iespēju jauniešiem projektos piedalīties ne tikai kā dalībniekiem, bet arī kā organizatoriem. Dalība brīvprātīgo klubā nozīmē iespēju iegūt pieredzi projektu vadībā, pasākumu organizēšanā, jaunus draugus, kā arī rekomendācijas no vadošajiem Latvijas uzņēmējiem.
- **JA-YE Latvija Absolventu klubs** – sniedz iespēju turpināt sadarbību ar JA-YE Latvija arī pēc skolas absolvēšanas. Tā ir iespēja dalīties ar savām zināšanām un pieredzi, piedalīties vietēja un starptautiska mēroga semināros un konferencēs un kļūt par mentoru citiem, kā arī tā ir iespēja iepazīties ar aktīviem un uzņēmīgiem vienaudžiem.

*Visi mācību materiāli JA-YE Latvija dalībiskolām pieejami bezmaksas JA-YE Latvija mājas lapā.